

ŠILUTĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ SVEIKATA 2014–2015 MOKSLO METAIS

Kasmetiniai mokinių profilaktiniai patikrinimai atliekami vadovaujantis Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“. Duomenys apie mokinių sveikatos būklę gaunami iš statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ (toliau – Vaiko sveikatos pažymėjimas), patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. V-951 „Dėl statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. gegužės 16 d. įsakymo Nr. V-507 redakcija). Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-773 patvirtintos Lietuvos higienos normos HN 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ (Žin., 2011, Nr. 103-4858) 98 punkte nurodyta, kad mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi užtikrinti, kad mokiniai iki 18 metų ugdymo procese dalyvautų pasitikrinę sveikatą ir pateikę vaiko sveikatos pažymėjimą, ne anksčiau kaip prieš metus. Naujoje mokykloje pradėję mokytis mokiniai vaiko sveikatos pažymėjimą turi pateikti iki einamųjų metų rugsėjo 15 d. Mokinių sveikatos būklės duomenys naudojami mokinių sveikatos duomenų rinkimui, kaupimui, analizei ir vertinimui. Atsižvelgiant į mokinių sveikatos problemas yra kryptingai planuojama ir įgyvendinama sveikatos priežiūrą bendrojo ugdymo mokyklose, organizuojamos sveikatos stiprinimo priemonės, susijusios su ligų ir traumų profilaktika.

Vaiko sveikatos pažymėjime pateikiami pagrindiniai vaiko sveikatos rodikliai, kurių išanalizuotus duomenis visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, vykdančias mokinių sveikatos priežiūrą mokykloje, teikia Šilutės rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biurui, kuris rengia Šilutės rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų mokinių priešmokyklinio ir ikimokyklinio amžiaus grupių vaikų sveikatos ataskaitą.

Analizuojant 2014–2015 mokslo metų mokinių sergamumą, buvo įtrauktos mokyklos, kuriuose dirba Šilutės rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro sveikatos priežiūros specialistai, vykdančios mokinių sveikatos priežiūrą mokyklose ir mokyklos vykdo bendrojo ugdymo programą, tai:

Šilutės pirmoji gimnazija, Šilutės Vydūno gimnazija, Šilutės jaunimo ir suaugusiųjų mokymo centras, Švėkšnos „Saulės“ gimnazija, Švėkšnos specialiojo ugdymo centras, Žemaičių Naumiesčio gimnazija, Žemaičių Naumiesčio gimnazijos Degučių skyrius, Vainuto gimnazija, Vainuto gimnazijos Bikavėnų skyrius, Kintų pagrindinė mokykla, Gardamo pagrindinė mokykla, Juknaičių pagrindinė mokykla, Katyčių pagrindinė mokykla, Pašyšių pagrindinė mokykla, Rusnės pagrindinė mokykla, Saugų Jurgio Mikšo pagrindinė mokykla, Šilutės M. Jankaus pagrindinė mokykla, Šilutės Pamario pagrindinė mokykla, Juknaičių pagrindinė mokykla, Traksėdžių pagrindinė mokykla, Usėnų pagrindinė mokykla, Vilkyčių pagrindinė mokykla, Šilutės Žibų pradinė mokykla, Šilutės Žibų pradinės mokyklos Grabupių skyrius, Inkaklių mokykla-daugiafunkcis centras, Žemaičių Naumiesčio mokykla-darželis ir Žemaičių Naumiesčio mokyklos-darželio Šylių skyrius.

MOKINIŲ SKAIČIUS BENDROJO UGDYMO MOKYKLOSE

Atliekant mokinių sergamumo analizę pastebėta, kad kiekvienais metais mokinių skaičius mokyklose turi tendenciją mažėti. Šiais metais mokinių skaičius pakito 2,7 proc. 2013–2014 m. m. mokėsi 5709 mokiniai, o 2014–2015 m. m – 5554 mokiniai.

2014–2015 m. m. sveikatą pasitikrino 99,76 proc. mokinių. Kiekvienais metais mokyklos bendruomenė primena mokiniams ir jų tėveliams, kad sveikatą galima pasitikrinti per vasaros atostogas, tačiau buvo ir tokių, kurie sveikatą tikrinosi prasidėjus mokslo metams.

Informacija paskelbta Šilutės rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro interneto svetainėje www.silutessveikata.lt „Pasirūpinkime vaiko sveikatos pažymėjimu“. Publikuoti straipsniai:

Šilutės ir Pagėgių krašto laikraštyje „Pamarys“ 2014 m. rugpjūčio 19 d. Nr. 63 (2833) „Pasirūpinkime vaiko sveikatos pažymėjimu“.

Šilutės rajono laikraštyje „Šilutės naujienos“ 2014 m. rugpjūčio 19 d. Nr. 61 (1126) „Pasirūpinkime vaiko sveikatos pažymėjimu“.

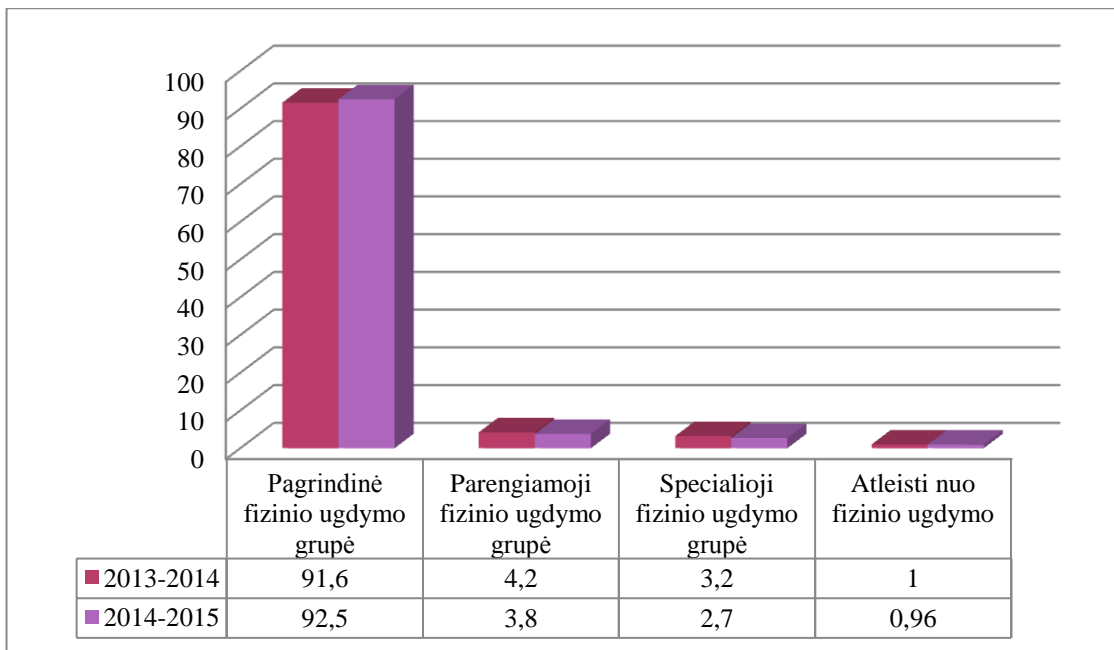
MOKINIŲ PASISKIRTYMAS PAGAL FIZINIO UGDYMO GRUPES

Pagrindinei medicininei fizinio ugdymo grupei priklauso sveiki ar su nedideliais morfologiniais ir funkciniais sutrikimais mokiniai.

Parengiamajai medicininei fizinio ugdymo grupei priklauso nedidelių sveikatos sutrikimų turintys ar mažai fiziškai pasiruošę mokiniai.

Specialiajai medicininei fizinio ugdymo grupei priklauso su ryškiais ir nuolatiniais ar laikiniais sveikatos sutrikimais (sergantys širdies ir kraujagyslių ligomis, kvėpavimo, nervų sistemos ir pan.). Šios grupės vaikai negali dalyvauti sportinėse varžybose.

2014–2015 mokslo metais didžioji dalis sveikatą pasitikrinsusių mokinių lanko pagrindinę fizinio ugdymo grupę, t.y. 5128 mokiniai (92,5 proc.). Parengiamajai fizinio ugdymo grupei šiais metais priklauso 210 mokinių (3,8 proc.). Specialiajai grupei priklauso 149 mokinys (2,7 proc.), o atleistų nuo fizinio ugdymo pamokų, mokinių skaičius – 53 (0,96 proc.) (žr. 1 pav.).

1 pav. Šilutės rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius pagal fizinio ugdymo grupes 2013–2014 m. m. ir 2014–2015 m. m. pradžioje (proc.)

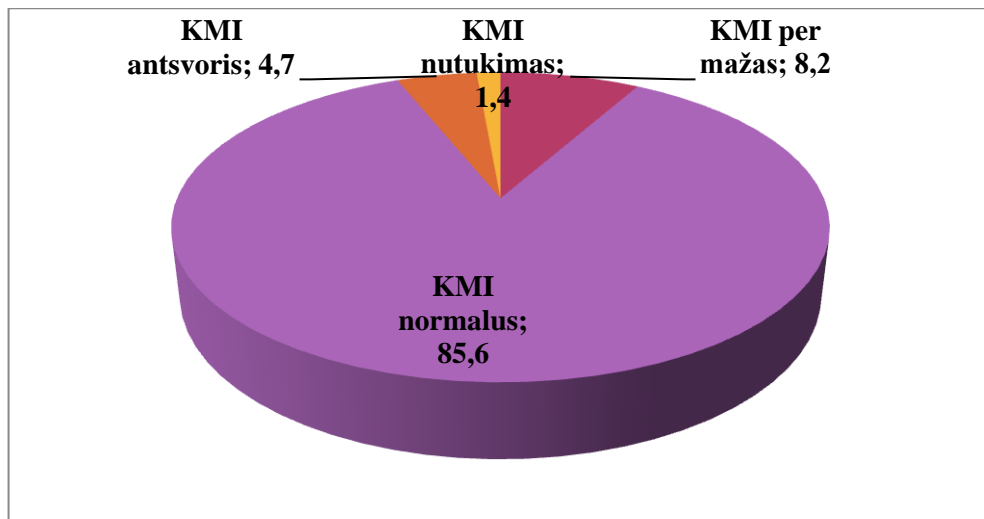
Šaltinis: Šilutės rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

KŪNO MASĖS INDEKSAS

Kūno masės indeksas (KMI) – tai patikimas kūno riebalų masės indikatorius daugeliui vaikų, paauglių bei suaugusiųjų. KMI nenurodo konkrečios kūno riebalų masės procentinės dalies organizme, tačiau pagal specialiai apskaičiuotą KMI indeksą gali padėti nustatyti, žmogaus kūno svoris per mažas, normalus ar per didelis. Vaikams ir paaugliams KMI svyruoja priklausomai nuo amžiaus ir lyties, tad normalu, kad dar nesubrendusio organizmo KMI yra per mažas. Tačiau, kai mokyklinio amžiaus vaikų KMI viršija normas, galima įtarti mitybos sutrikimą, fizinio aktyvumo stoką, ar kitą sveikatos sutrikimą.

Išanalizavus mokinių pasiskirstymą pagal KMI įvertinimus, galima teigti, kad tarp pasitikrinusiųjų sveikatą mokinių, didžiausia procentinė dalis turi normalų KMI – 4743 (85,6 proc. pasitikrinusių mokinių). Per mažas KMI įvertintas 460 mokinių (8,2 proc.). Antsvorio problemų turi 259 mokinys (4,7 proc.), o nutukusių mokinių Šilutės rajono savivaldybėje yra 79 (1,4 proc.) (žr. 3 pav.).

Lyginant ir analizuojant KMI rodiklius su praėjusiais mokslo metais, pastebima, kad rodikliai išlieka gana panašūs ir esminių skirtumų nesudaro. 2013–2014 m. m. normalus KMI nustatytas 82,4 proc. mokinių, per mažas – 10,8 proc., antsvorio turinčių mokinių buvo – 5,3 proc., o nutukimas buvo nustatytas 1,5 proc. mokinių (žr. 2 pav.).

2 pav. Šilutės bendrojo ugdymo mokyklų mokinių kūno masės indekso (KMI) įvertinimas 2014–2015 m. m. (proc.)

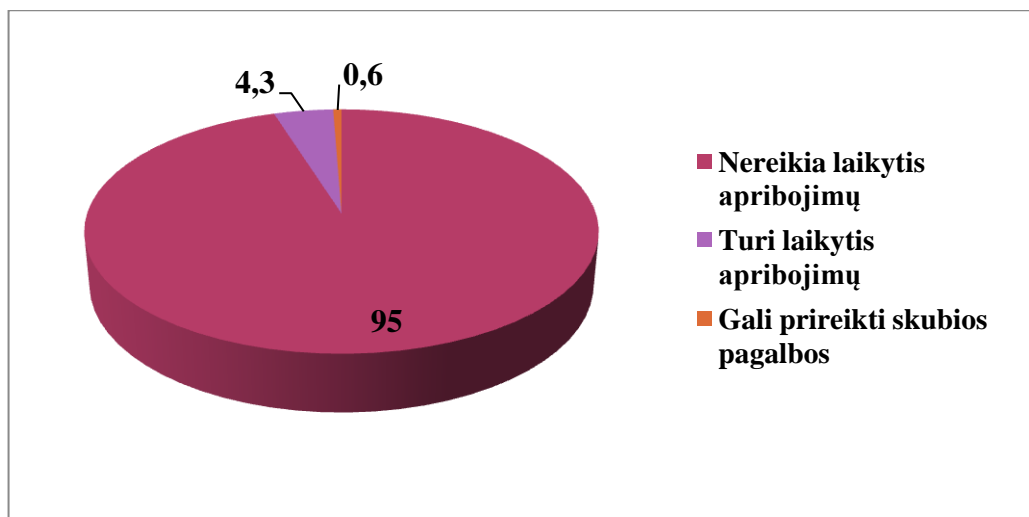
Šaltinis: Šilutės rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

RIBOJIMAI UGDYMO PROCESĖ IR SKUBIOS PAGALBOS POREIKIS

Vaiko sveikatos pažymėjime gydytojas privalo nurodyti ar:

- Vaikas gali dalyvauti mokykloje vykdomoje ugdymo veikloje, įskaitant kūno kultūros ugdymą, be jokių apribojimų.
- Vaikas gali dalyvauti mokykloje vykdomoje ugdymo veikloje, laikydamasis šių rekomendacijų (dieta, fizinės veiklos apribojimai, vengtini alergenai ir kt.).
- Vaikui gali prireikti skubios pagalbos mokykloje (dėl alergijos, lėtinių ligų ir kt.).

Vaikų sveikatos profilaktinio patikrinimo pažymėjimuose gydytojai apie ribojimus ugdymo procese nurodė tik pas 4770 mokinių. Nustatyta, kad iš jų 4535 mokiniams (95 proc.) ugdymo veikloje nereikia laikytis jokių apribojimų, 206 mokiniams (4,3 proc.) gydytojai vaiko sveikatos pažymėjime nurodė, kad turi laikytis tam tikrų apribojimų, arba rekomendacijų, o 29 mokiniams (0,5 proc.) ugdymo proceso metu gali prireikti skubiosios medicinos pagalbos, dėl kokių nors lėtinių sveikatos sutrikimų arba alergijų ir pan. (žr. 3 pav.).

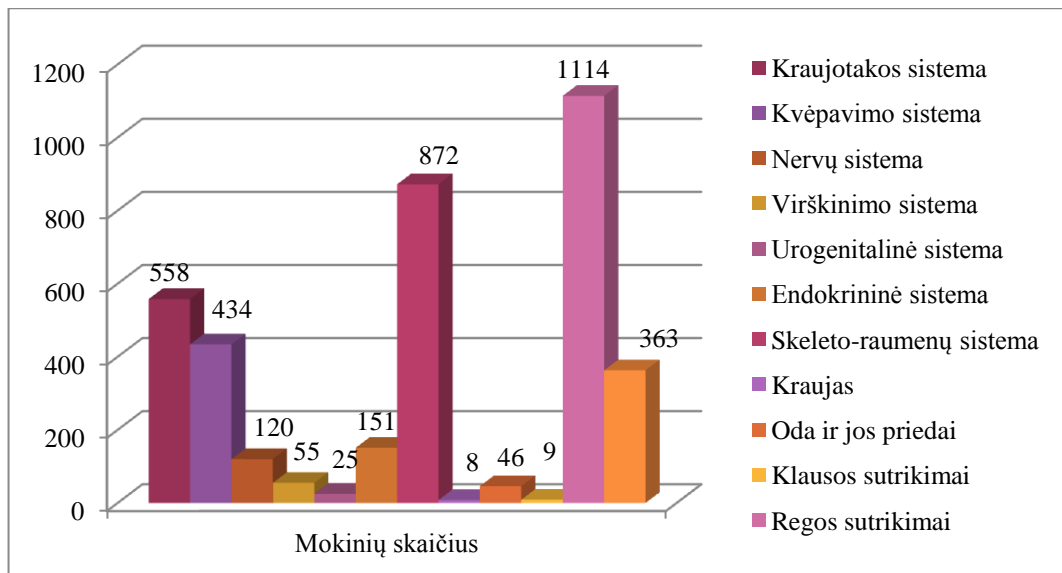
3 pav. Šilutės bendrojo ugdymo mokyklų mokinių pasiskirstymas, pagal pagalbos poreikį ir apribojimus 2014–2015 m. m. (proc.)
Šaltinis: Šilutės rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

SVEIKŲ MOKINIŲ SKAIČIUS

Analizuojant vaiko sveikatos pažymėjimus, nustatyta, kad 2619 mokinių (47,3 proc.) yra visiškai sveiki, o sveikatos sutrikimų turi 2922 mokinių (52,7 proc.) Lyginant su praėjusiais mokslo metais nustatyta, kad sveikų mokinių procentinė dalis padidėjo 4,8 proc.

MOKINIŲ SVEIKATOS SUTRIKIMAI

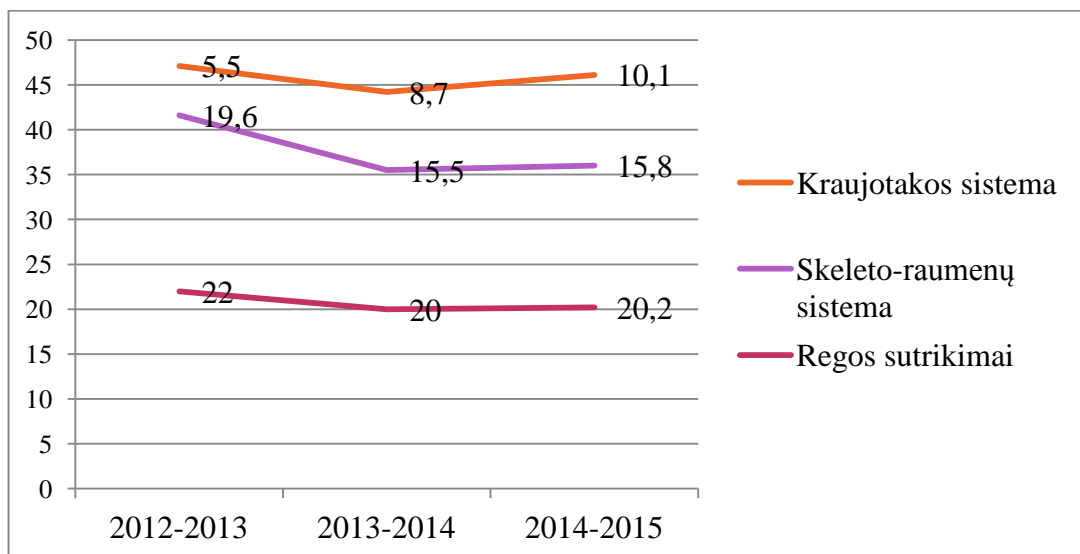
2014–2015 m. m. kas penktas mokinys turi regėjimo sutrikimų (1 116 atvejų). Tai labiausiai paplitęs sutrikimas tarp Šilutės rajono savivaldybės mokinių. Antroje vietoje pagal paplitimą – skeleto-raumenų sistemos sutrikimai (872 atvejai). Kraujotakos sistemos sutrikimai užima trečią vietą (558 atvejai tarp mokinių) (žr. 4 pav.).

4 pav. Šilutės rajono savivaldybės mokinių sveikatos sutrikimų paplitimas 2014–2015 m. m. (abs. sk.)

Šaltinis: Šilutės rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

2014-2015 mokslo metais bendrojo ugdymo mokyklose mokinių su regos, kraujotakos ir skeleto-raumenų sutrikimais procentinė dalis padidėjo (žr. 5 pav.).

5 pav. Dažniausiai pasitaikančių mokinių sveikatos sutrikimų dinamika Šilutės bendrojo ugdymo mokyklose 2012–2013 m. m. – 2014–2015 m. m. (proc.)

Šaltinis: Šilutės rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras

DANTŲ IR ŽANDIKAULIŲ BŪKLĖS ĮVERTINIMAS

2013 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. V-507 buvo pakeistas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymas Nr. V-951 „Dėl statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ patvirtinimo“ ir išdėstyta nauja redakcija šiuo įsakymu patvirtinta statistinė apskaitos forma Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“.

Šis pakeitimas papildė statistinę apskaitos formą Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ gydytojo odontologo įrašu, įvertinančiu vaiko pieninių, nuolatinių dantų ir žandikaulių būklę.

Pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013-05-16 įsakymą Nr. V-507, Vaiko sveikatos pažymėjimą turi užpildyti ir pasirašyti šeimos arba vaikų ligų gydytojas ir odontologas, kuris į formą turi įrašyti pieninių dantų – kpi indeksą arba nuolatinių dantų – KPI indeksą. KPI arba kpi indeksas reiškia, kiek vaikas turi karieso pažeistų, plombuotų, išrautų (ar iškritusių) dantų. Taip pat turi būti ir įrašas apie sąkandžio patologiją, jei tokia yra.

Šiais mokslo metais pas odontologus apsilankė 5417 mokiniai (97,8 proc. visų pasitikrinusių sveikata). Nustatyta kad pieninių karieso pažeistų dantų tarp pasitikrinusių pas odontologą vaikų yra net 4194, plombuotų – 3033, o išrautų 2992. Nuolatinių karieso pažeistų dantų buvo aptikta 6399, plombuotų 10634, o išrautų – 351.

Pavienių dantų patologijos rastos 15,1 proc. pasitikrinusiųjų (816 atvejai), žandikaulių patologija nustatyta beveik 11,1 proc. pasitikrinusiųjų pas odontologą (598 atvejai).

Šie duomenys leis įvertinti vaiko dantų priežiūros kokybę ir stebėti dantų ėduonies, plombų, iškritusių (ar išrautų) dantų skaičiaus dinamiką per keletą metų. Tai taip pat leis kontroliuoti, kad vaikas reguliariai ir pagal poreikį papildomai lankytųsi pas gydytoją odontologą.

VAIKO SVEIKATOS PAŽYMĖJIMO UŽPILDYMO ĮVERTINIMAS

Analizuojant mokinių sveikatos būklę, pagal Vaiko sveikatos pažymėjimus nustatyta, kad 10,6 proc. (556) pažymų užpildytos nepilnai arba neteisingai. 2014–2015 mokslo metais šis rodiklis buvo didesnis ir siekė 39 proc. dėl naujai įvestos statistinės formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“.

APIBENDRINIMAS

1. Šilutės bendrojo ugdymo mokyklose 2014–2015 mokslo metais mokėsi 5 554 mokiniai.
2. Profilaktiškai sveikatą patikrino visi mokiniai 99,8 proc. (abs. sk. 5541).
3. 47,3 proc. (abs. sk. 2619) mokinių yra visiškai sveiki ir neturi jokių sveikatos sutrikimų.
4. Pagrindinei fizinio ugdymo grupei priklauso 92,5 proc. (abs. sk. 5128), parengiamajai – 3,8 proc. (abs. sk. 210), specialiajai 2,7 proc. (abs. sk. 149) mokinių. Nuo kūno kultūros pamokų atleista 0,96 proc. (abs. sk. 53) mokinių.
5. 85,6 proc. (abs. sk. 4743) mokinių turi normalų kūno masės indeksą, 8,2 proc. (abs. sk. 460) – per mažą, 4,7 proc. (abs. sk. 259) mokinių turi antsvorį, o 1,4 proc. (abs. sk. 79) mokinių yra nutukę.
6. Dažniausiai pasitaikantys sveikatos sutrikimai yra šie: regos sutrikimai (20,2 proc., abs. sk. 1116), skeleto-raumenų sistemos sutrikimai (15,8 proc., abs. sk. 872) ir kraujotakos sistemos sutrikimai (10,1 proc., abs. sk. 558).
7. Regos ir skeleto raumenų sistemos sutrikimų atvejų skaičius turi tendenciją mažėti.
8. 3,7 proc. (abs. sk. 206) mokinių ugdymo proceso metu gydytojai rekomenduoja laikytis tam tikrų apribojimų.
9. 0,5 proc. (abs. sk. 29) mokinių ugdymo proceso metu gali prireikti skubios pagalbos.
10. Profilaktinio sveikatos patikrinimo metu pas odontologus apsilankė tik 97,8 proc. mokinių (abs. sk. 5417).
11. 15,1 proc. (abs. sk. 816) pasitikrinusių pas odontologą mokinių nustatytos pavienių dantų patologijos, 11,1 proc. (abs. sk. 598) – žandikaulių patologijos.
12. Tarp pasitikrinusių pas odontologą mokinių rasti 4194 pieniniai karieso pažeisti dantys ir 6399 nuolatiniai – taip pat karieso pažeisti dantys.
13. 10,6 proc. (abs. sk. 586) Vaiko sveikatos pažymėjimų užpildyti nepilnai arba neteisingai.

Biuro direktorė

Virginija Vaivadaitė

Parengė

Biuro stebėsenos specialistė

Alvina Mockutė